

ПОДАЦИ О УСТАНОВИ/ШКОЛИ	ПОДАЦИ О АУТОРИМА/АУТОРКАМА
Назив школе: Гимназија “Сава Шумановић”	Гордана Павловић, професорка српског језика и књижевности
Место, општина: Шид, Шид	
Школска управа: Нови Сад	
Опис примера добре праксе ИО	
Инклузивни приступ кроз међупредметне компетенције	
Кључне речи: <i>средња школа, мигранти</i>	
Опис образовне ситуације ученика и окружења	
<p>Лима има 16 година долази из Авганистана, први пут се сусреће са неформалним и формалним видом образовања у Србији, и то најпре у Тутину (пар месеци у основној школи), а затим у Шиду у Гимназији “Сава Шумановић” у одељењу И-3. Живи у вишечланој породици, мајка и отац, те 11 деце, од којих она и старији брат Рашид похађају нашу школу. Говори фарси, али може делимично да разуме и енглески, а српски језик понеку реч и поздрав. Упозната је са писмима латиница и ћирилица. Жели да учи енглески језик као и српски јер јој је важна комуникација и дружење са вршњацима. Мирна је и тиха. Поред језика жели да учи математику и рад на рачунару. Прилагођен је распоред, јер ученици миграти у школи проводе 3 школска часа, тако да би могла да буде управо на овим предметима.</p> <p>Обављен је разговор са оцем и мајком и добијена је сагласност за полазак у школу и фотографисање. Одељењска старешина је два пута посетила Лиму у њеном кампу “Принциповац” да би се упознала са породицом.</p> <p>Законом је омогућено да деца мигранти уђу у наш образовни систем, за шта је неопходно прилагођавање да би им образовање било доступно и да би били активни у ситуацијама учења, да би постигли успех и стекли компетенције за живот. То је био примарни циљ за ученицу Лиму.</p>	
Опис добре праксе	
<p>Учење се увек дешава у интеракцији са средином (школска средина, наставници, вршњаци...); у том процесу осим стицања конкретних знања и вештина деца уче о себи, другима, повезују се и граде односе. Учење подразумева учешће у заједници која учи и у којој се обогаћује искуство свих.</p> <p>Ефекти учења постају видљиви кроз деловање ученика у различитим областима и животним ситуацијама, то значи да суштина образовања треба да буде оспособљавање ученице да развије кључне компетенције потребне за живот.</p>	
Компетенције које су мерене:	
1. Способност сопственог креирања и управљања процесом учења	
<p><i>Када је реч о учењу и едукацији уопште, Лима то ставља као приоритет и свакодневно планира време за учење, а теме и садржаје усклађује са наставницом кроз оно што се учи на часу и домаће задатке које жели да јој се задају и то професорка чини јер јој свакодневно припрема задатке који су билингвални – и на српском и на енглеском како би развијала оба</i></p>	

језика.

Доказ: Свеска са домаћим задацима (видљиво).

2. Комуникацијске вештине и познавање језика

Лима је добра како у вербалној тако и у невербалној комуникацији и сваким даном напредује. Настоји да узнапредује што више у познавању српског језика, а енглески да усаврши, но, у распореду предмета за сваки дан нашао се и немачки који прихвата да учи.

Професори су направили план на заједничком састанку одељењског већа за подршку ученици да усагласе теме које раде са њом – породица, време, интересовања, установе и да их уклопе у наставни план градива за сваки месец. Професорка српског тај план следи и усклађује са градивом за цело одељење. Ученица уз подршку вршњака напредује у савладавању српског језика и његове примене.

3. Рад са подацима и информацијама

Лима је веома мотивисана да научи математику и на одморима са друговима из разреда настоји да савлада задатке које добија на часу. Усклађени су са градивом, али знатно једноставнији, негде на нивоу градива за основну школу. Тренутно су базирани на упознавању негативних бројева и операција са њима и то веома лако савладава уз подршку вршњака.

Информације је пренела професорка математике и ученица која јој помаже око градива из математике.

4. Употреба ИКТ у настави

Лима се служи мобилним телефоном. Није упућена искључиво на њега. Настоји да користи комуникацију на енглеском језику, а мање преводиоца на телефону. Телефон користимо у настави књижевности јер су текстови који се обрађују сложени за неког ко тек учи српски и енглески језик па налазимо и гледамо трејлере када је реч о делима која су екранизована.

Упознаје се са радом на рачунару у школи и у кампу; користи интернет претраживаче. Она успешно претражује информације, анализира их и систематизује те их изражава у електронском облику.

Из свакодневне комуникације је видљиво њено напредовање у кориштењу ИКТ.

5. Решавање проблема

Доста радимо на решавању ситуација са којима се среће или ће се сретати у свакодневном животу. Када нешто не разуме на путу од кампа до школе (натписи, упутства на храни коју купи) понесе или слика телефоном и онда је то заједно решавамо прво да језички разуме, а затим и кроз дискусију нпр. о здравој храни или о храни у Авганистану и Србији, о пијаци, о лекару и сл.

6. Сарадња у групи и активно учешће у животу школе

Лима веома поштује професоре и све запослене као и норме и кодексе понашања у школи, те жели да се што боље уклопи у одељење, но за сада је усмерена више на разговор и дружење са 4-5 ученика. У групи увек активно сарађује и износи свој став. То је изузетно видљиво на часовима српског језика када је рад подељен у групе јер настојим да задатак буде језички разумљив за њу (некада је задатак аудио-визуелан), а опет да не буде издвојен и посебан него део целог задатка групе.

Када смо радили индоевропску групу језика (у коју улази и авганистански – фарси и пашту) дала је свој велики допринос групном раду и одељењу јер је била права спона у изучавања ове групе језика.

7. Одговорно учешће у демократском друштву

Лима је свесна позиције у којој се налази (рат и одлазак из домовине) и важности демократског окружења па стога поштује различитост култура. Изражава на афирмативан начин свој идентитет (носи бурку), поштује другачије културе и негује интеркултуралност;

поштује друге као једнако вредне аутономне особе и њихова људска и мањинска права. Учествовала је у школској манифестацији Дан матерењих језика која се традиционално одржава 21.02, а на ЧОС смо имали представљање традиционалних народних ношњи, израда презентације - авганистанска, словачка, русинска, хрватска и српска и радионице о јачању самопоуздања код свих ученика што је довело код ове ученице да се слободније креће по школи и разговара тако да она почне разговор и преузме иницијативу, а не само да одговори на питања.

Доказ: Разговор са психологом, одељењским старешином, другарима и братом који су износили своје ставове и запажања о Лимином прилагођавању и развијању самопоуздања.

8. Одговоран однос према здрављу, личној и општој хигијени

Лима је изузетно уредна и чиста девојка, а посебно истиче важност здраве исхране. Заједно са одељењском старешином и три ученика из одељења припремила је радионицу о здравој исхрани која је иницирана од старе Општинског савета родитеља. Након одржане радионице покренули смо у одељењу пројекат "Зелени дан у месецу" када целог дана једемо здраву храну - свеже воће, поврће, коштуњаво воће и упозајемо се са разним зачинима светских кухиња које доносимо у школу (овде је Лима имала посебно улогу инструктора и ментора).

9. Одговоран однос према окоolini и развијање еколошке свести

Лима изграђује еколошку свест од када је на миграционој рути, у својој земљи о томе није имала прилике да нешто сазна. На часу одељењског старешине који је повезан са часом биологије и грађанског васпитања обишли смо градић Шид и као комунални репортери (ученици подељени у парове и послани у одређене делове града) обишли и заблежили какво је стање на терену (фотографисано) и сагледали стање свести наших грађана о одлагању отпада, рециклажи кроз анкету. Лима је са својим паром вежбала српски језик, енглески језик (јер су се представиле као странкиње) и уједно развијала своја знања заједно са другима у одељењу о важности развоја концепта здравог и безбедног окружења, активно учествовала у заштити окружења и одлагању отпада. Крајњи исход активности је да сви знају да процењују ризике и утичу на друге развијањем еколошке свести.

Доказ: Разговор, анкета, извештаји, радионица на часу (анализа прикупљених материјала), дискусија и закључци кроз ПП презентацију за час биологије и грађанског васпитања.

10. Развијање естетске димензије и слободно уметничко изражавање

Лима зна да су култура и уметност повезане, воли да истакне када јој је нешто лепо. Вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице Свесна је међусобног утицаја културе, науке, уметности и технологије што износи у разговору у упоређивању европске културе и источњачке којој она припада.

11. Предузетништво и иницијативност

До сада није имала прилике да се упозна са предузетничким духом и иницијативом, али повремено уз јачање самопуздања и превазилажење фазе адаптације, научила је да исказује и заступа своје идеје и ставове; затим да поставља адекватне и реалне циљеве за своје образовање као да планира ресурсе и управља њима (време, новац, знања).

Видљиво у разговору са другарима, психологом, родитељима, осталим професорима, на свим часовима.

Професионална добит (ко је све имао професионалну добит из описане праксе и шта је за вас ово искуство значило у професионалном смислу)

1) **Девојчица Лима:** У нашој школи је обогатила знања, ставове, вештине и способности.

2) **Другари у одељењу:** У одељењу се развијала, сарадња и међусобно поверење. Учење кроз

развијање међупредметних компетенција и кроз пројектну наставу је отварање врата младима да уче искуствено и кроз дела.

3) Школа: Инклузивно образовање подразумева развој школе као заједнице која има визију и самосвест о својој улози у изграђивању сваког ученика.

4) Професори: Профил инклузивног наставника подразумева поштовање различитости ученика, сарадњу са другима и подршку свим ученицима, што се у нашој школи додатно развило захваљујући раду са Лимом .

5) Одељењски старешина: Решавањем изазовних ситуација на послу не само да унапређујем своје искуство, већ унапређујем вештине и знања из области методике и подучавања.

6) Њена породица: Добит њене породице се огледала у томе да је Лима постала и унутар породице комуникативнија, самосвеснија и самопозданија.

Закључак:

У образовању младих, а самим тим и деце која су на мигрантској рути (они брже одрастају и сазревају јер су бачени у животни вихор) неопходно је учење које је смислено, односно ако се кроз садашње активности учења ученици оспособљавају за нова учења и деловања у разним животним ситуацијама и доменима у ближој и даљој будућности. То је и био циљ оваквог рада са ученицом Лимом.

